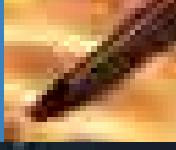

Güncel

Hüseyin ÇALDAK*

DİNDAR MI DİN(İ) DAR MI?

Dindarlık, genel olarak dinini hakkıyla yaşamaya çalışan insanlar için kullanılan bir terimdir. Literatürde ise, insanın iman-amel temelinde ortaya koyduğu dinî tutum, deneyim ve davranış biçimini; inanılan dinin emir ve nehiyeleri doğrultusunda yaşamayı ifade eden ve inanç, tecrübe, ibadet, gibi boyutları olan bir olgu olarak anlaşılabilir. Ülkemizde dindarlık kavramı da maalesef birçok kavram gibi gerçek anlamı dışına çıkmış, gelişigüzel kullanılır olmuştur. Herkesin kendi düşüncesine göre demokrasi, laiklik, kamu alanı vb. konularındaki tanımları gibi dindarlık kelimesi de rastgele kullanılmaktadır. Bu anlamda dinini yaşayan ile uzaktan ilgisi olanın, hatta dini su-i istimal eden için aynı kavram kullanılmaktadır. Bu da gerçekten dindar olan insanları rencide etmektedir.

Nedir dindarlığın ölçüsü? Dindarlığın tanımında verdiğimiz gibi, esas olan iman-amel ilişkisidir. Dolayısıyla dindarlığın iki boyutu vardır. İnsanın iç dünyası ve davranışlarına yansıyan yönüdür. İnsanın birinci yönünü yani iç âlemine yönelik davranışlarını tespit etme imkânı yoktur. Bunda gösteriş de olmaz. Ancak ikinci yönü olan davranışlarında, samimiyet olacağı gibi, gösteriş de olabilir. İşte dindarlık denen olgu insanın iç âlemindeki düşüncelerin olduğu gibi davranışlara yansımalarıdır. Ancak iç âlemde olanın farklı şekilde yansımaları riyakârlık, gösteriş, desinler ve yapmacık davranışlar şeklinde tezahür eder. İşte din(i) darlık dediğimiz olgu insanın bu ikinci durumundan kaynaklanmaktadır.

Bizim üzerinde duracağımız konu ise daha çok İslâm Dinini yaşayan ya da “yaşıyorum” diyen insanlarla ilgilidir. Ancak dini yaşarken, farklı yorumlarla, sadece kendi düşüncesine göre, belli kalıplar içerisinde yaşayan ve dini, yaşadığından ibaret sanan insanların sayısı azımsanmayacak kadar çoktur. Yani dine dar bir kalıp ile dar bir çerçeveden bakıp yaşamaya çalışan, inanç esaslarına göre yaşamak değil, yaşadığı gibi inanç esaslarına inanan insanlardır asıl konumuz. İşte bunlar için “din(i) dar” kavramını kullanmak istiyorum. Yanlış anlaşılmalara sebep olmaması açısından, bu kavramı küçümseme ve alaya alma maksadıyla kullanmadığımı da özellikle belirtmek istiyorum. Çünkü ülkemizde belki dünyada bu anlamda İslâm Dinine, bundan dolayı birçok eleştiri yapılmaktadır.

İnsanların, İslâm Dinini tam anlamıyla bilmesi, belki öğrenmemesi, bunun sonucu da yanlış yaşaması şahıstan ziyade tüm Müslümanları ilgilendiren bir meseledir. Dünyadaki Müslümanlarla ilgili imajın oluşmasında, adı geçen insanların payı büyüktür. Çünkü kişinin yaptığı yanlışlık, peşin hükümlülere ve art niyetlilere hemen dine yüklenmektedir. Onun için dindarlık adına yaşananların, dinimize ne kadar uyduğunu bilmek zorunluluğu bütün Müslümanlara gereklidir. Zira “biz Müslümanlar, İslâmiyet’i hakkıyla yaşayabil-

sek, sair dindeki insanlar bile, bu mukaddes dine girerler.” Bu meyanda başta Peygamber Efendimizin (s.a.v) sünnet-i seniyyesini çok iyi bilmek durumundayız. Ondan sonra İslâmiyet’i hakkıy-

la yaşayan İslâm büyüklerinin hayatlarını bilmek ve onlar gibi yaşamaya çalışmak gayretini sarf etmeliyiz. Hal-i hazırda hayatta olan birçok Müslüman âlimin hayat tarzlarını model kabul etmek, onlara göre hareket etmek bizim için birer pusula görevi görür. Bu ise yanlış yapma ihtimalini o derece azaltır.

Günümüzde özellikle medya aracılığıyla, din adına her zaman her konuda hiç susmadan konuşmayı vazife addeden sözde din âlimleri(!) maalesef bu dinin asıl kendilerinden korunma-

sı gereken insanlardır. Çünkü bu tür insanların yaşantılarına! (hayatlarına değil) baktığımızda, din adına yerine getirdikleri hiçbir dinî vecibeleri olmadığını üzüntüyle görmekteyiz. Ama din adına ahkâm kesmekte kimseye söz vermemekte ve kimseyi kabul etmemektedirler; kendilerini de din konusunda otoriter olarak lanse etmektedirler. İşte “din(i) dar” dediğimiz insanların başında bunlar gelmektedir. Bir de İslâmiyet’i harfiyen hayatlarına rehber edinen, hakkıyla yaşayan ve tebliğ görevini her daim yapan dindar insanlarımız vardır çok şükür. Ancak bunları kimse bilmez, çünkü medyatik değildirler, zaten kesinlikle istemezler. Maatteessüf, dindarların din konusunda itibar görmediği, din(i) darların şaşalı bir şekilde kabul gördüğü ve referans olarak alındığı bir zamanda yaşıyoruz.

O halde birer Müslüman fert olarak, yapmamız gereken İslâmiyet’i görüntü ve desinler diye değil, ata dini olarak değil, hakkıyla yaşamanın yolunu bulmak zorundayız. Çünkü İslâmiyet görünmek değil, olmaktır. Kim ne için, ne kadar bulandırırsa bulandırсын, dinimizin, tüm atılan iftiralardan beri olduğuna ve bütün güzelliklerin dinimizde var olduğuna kanaatimiz tamdır. Zira “İslâmiyet güneş gibidir, üflemeyle sönmez, gündüz gibidir, göz kapamakla gece olmaz. Gözünü kapayan yalnız kendine gece yapar.”

Dindarlık kavramının su-i istimali sadece samimiyetsizlikten dolayı değil, yukarıda da belirttiğimiz gibi, cehaletten, samimi ama yanlış bilmekten de kaynaklanabilir. Çünkü eksik ve yanlış bilgiler üzerine sağlıklı bir dindarlık bina edilemez. Zira bidat ve hurafelerin çoğu samimî, fakat bilgisizce ortaya konan inanç ve davranışlardan meydana gelmektedir. Bütün Müslümanlar, neye niçin inandığını bilmeli ve bu bilgisini gönülden teslimiyetle tasdik edip ameline yansıtmalıdır. Müslümanın yanlış bilgilenmesi, bilgisizlere tabi olması, kendisini dinsizliğin kucağına düşürebilir. Din duygusu ve dine olan ihtiyaç fitri olduğundan, mutlaka inanılması gereken bir yol bulunacağı için, İslâmiyet’i hakkıyla öğrenmek, öğretmek ve yaşamakla mükellefiz.

* Yrd. Doç. Dr.